

Ik ben Bruno, 50 jaar

Monoloog voor een man van 50 jaar
door Frans Busschots

Ik ben Bruno, 50 jaar

Monoloog voor man van 50 jaar

door Frans Busschots

Avondvullend

Decor

Links vooraan een relaxzetel met een klein tafeltje met 1 Duvel uitgeschonken.

Begin

Bruno, 50 jaar komt op van rechts, kijkt naar de zaal, kijkt naar de zetel en de Duvel. Hij denkt na, vinger in de pint met drank, likt vinger af.

‘Zo geniet je langer van je drankje. Weten jullie: dit is een dilemma. Eerst moet ik de schuim laten acclimatiseren, of zeg ik beter laten smelten? Van die oude venten met een grote paardensnor die moesten eerst schuim proeven. Bij voorbeeld zo een tweetal keren alleen maar schuim proeven en dan de neus dieper in het glas steken. De blonde massa opzoeken en voelen hoe vloeibaar ze wel was. Drinken is immers meer dan vloeistof over je geplooid tong laten lopen met een zekere snelheid. Drinken is in de eerste plaats rieken en tegenstrijdige smaakjes proeven. Momenten van tegengoesting en van overmatige gretigheid ervaren. Voor en tegenstand. Maar uiteindelijk wint je goede ervaring van vroeger het. Dat is het moment waarop je een flinke teug neemt en drogend schuim je lippen kleur geven.

Herinneringen komen niet zo maar in chronologische terug tot leven. Terwijl ik hier zit te drinken denk ik aan nonkel Louis. Een man die wel duidend pintjes gedronken heeft en de laatste jaren ook wel tientallen Duvels. En waarom ook niet? Mensen gaan toch dood!

Nonkel Lowie. Heel zijn leven niets anders gedaan dan kasseien gelegd, zoals men dat noemt. Al is er weinig ‘leggen’ aan. Het is zeker een van de zwaarste beroepen die ik ken. Je moest een stalen karkas hebben wilde je met de kassei in de hand weer van wind te trotseren. Maar dat had hij dan ook. Een bruto van een kerel als je zijn structuur bekijkt, maar voor de rest een zacht gekookt eitje. Handen als sneeuwschoepen, maar daar had niemand last van. Alleen als hij soep moest eten dan draaide de lepel soms tussen twee vingers.

’s Avonds viel hij bij de eerste tv-beelden in slaap, zeker in de winterperiode wanneer hij een hele dag buiten had gewerkt. De kinderen, en ook die van de burenspeelden graag met Nonkel Lowie. Zijn lange armen waren als tentakels van grote voorouderlijke monsters, traag maar zeker bewogen ze zich en gewicht tillen was geen probleem.

Lowie was rond de zeventig en al enkele jaren weduwnaar. Misschien omdat hij nog altijd gezond was en graag werkte, kon hij zijn eenzaamheid goed verwerken. Daarbij: de familie woonde in de buurt en sprong op onvoorziene momenten binnen. Sommigen hadden zelfs een

sleutel van de buitendeur. Dat was handig voor als hij zich 's morgens niet goed voelde en wat lang in het bed bleef liggen en de rolluiken lang toe bleven.

Louis was rond de zeventig toen de dokter hem vertelde dat hij kanker had en zich extra goed moest verzorgen en doen wat de verpleegsters hem vroegen. Als het wat meezit dan kun je gemakkelijk honderd jaar worden, zei een dokter. Met vijftennegentig ben ik al tevreden, lachte Louis. Ja, zonder de laatste vijf jaar moet het ook kunnen.

Maar plots ging het heel vlug. Hij kon geen eten meer binnenhouden en drinken was ook een probleem geworden. En bewegen ging ook niet meer, of toch bijna niet meer.

Met een rolstoel heeft men hem naar de ambulancewagen gereden. Die stond achteraan in de tuin, voor het bijgebouwke. Ik zie Louis nog uit de keuken komen, richting veranda. De vloer was daar een stukske lager en dat gaf wat extra werk voor de ambulanciers. Voor Louis de reden om nog eens goed rond te kijken. De ronde rieten tafel met de vier stoelen, de relaxzetel waarin hij zo dikwijls gezeten had terwijl hij met de kinderen speelde. Het vroegere keukentafeltje dat kon uitgeschoven worden zodat extra eters een plaatse kregen voor hun bord. De tv die tegen de muur hing en kon gedraaid worden volgens de wens van het publiek. Louis had dit allemaal de laatste jaren intens beleefd. Het was een stukske van hemzelf geworden. Die tafels en stoelen waren stukskes van zijn eigen lichaam geworden. Hij voelde de oneffenheden er van net als de bultjes en rimpeltjes van zijn armen en zijn nek.

De dokter had Louis gezegd dat hij voor een lange tijd in het ziekenhuis moest blijven en het kon ook zijn dat, wanneer hij terug kwam precies tien jaar ouder geworden was en misschien niet meer zo goed van de ene stoel naar de andere kon en misschien altijd hulp nodig had.

“Ik ga dus naar het ziekenhuis om niet meer terug te komen, dokter,” zei Louis toonloos.

“Neen, neen,” antwoordde de dokter vlug. “Op hotel, man. Op hotel!”

Toen ze bijna aan de buitendeur van de veranda waren, greep Louis met beide handen de wielen vast, zodat die niet meer konden draaien.

“Zet de tv eens op,” zei hij met dwingend stem. Hij wees plots.” De televisie, digitaal!”

Terwijl ik naar de tv stapte, ik wist toch dat er geen ontkomen aan was, vroeg ik hem waarom nu die tv moest opstaan, er waren hooguit wat kookprogramma's of futuristische kinderfilmpjes die voor de volwassenen bestemd waren, maar waarnaar omzeggens iemand keek.

“Ik wil die blonde nog eens zien, die presentatrice. Eten en drinken, man. Jullie kunnen ze nog genoeg zien, maar voor mij...”

Zo van die platte tv's die geven bijna aanstonds klank en beeld. Ik drukte op bijna alle knopjes van de zenders. Louis stak zijn hand omhoog. “Laat maar!”

“Zeg, nonkel Louis, en waar is die vlam van jou nu?”

“Ze zal naar de wc zijn, Bruno. Iedereen moet al eens, niet? Komaan, rijden maar.”

Nonkel Louis wilde maar niet doodgaan in het ziekenhuis. En zelfs wanneer iedereen dacht dat het een kwestie van uren was, en er al een overlijdensbericht werd opgesteld, en men de huisraad al verdeelde aan enkele praktisch ingestelde personen, iets wat ik ten zeerste afraad, gebeurde er nog een wonder. Nonkel Louis zijn tijd was nog niet gekomen. Dus...

Op een maandag zou Louis terugkomen, naar zijn vertrouwde maar veel te grote woning.

Groot probleem dus. De woning was gelukkig nog niet verhuurd, zoals het soms al eens gebeurt. Maar al die meubeltjes en andere spullen die her en der in gebruik waren moesten terug en op de juiste plaats gezet worden.

Er werd plots veel en vlug rondgebeld. Met sms'kes ging dat nu niet. Er moest vlug gehandeld worden. De zondagavond stond alles terug op zijn plaats, dachten wij.

De buitendeur was nog maar net open of nonkel Louis wees al met zijn rechterhand en hij keek met open mond van verwondering in mijn richting. “Zeg, Bruno, wat is hier gebeurd?”

Ik schrok me dood. Alles was er toch?

“Wat bedoel je, nonkeltje?”

Nonkeltje wees met beide handen.” Dat kan toch niet? Wat is hier gebeurd?”

“Iemand zal met een borstel wat stof weggenomen hebben, veronderstel ik. Zal ik de tv eens opzetten. Voor dat blondje...”

“Het zal al lang een ander zijn. En ik verander zo gemakkelijk niet. Trouwens de draad van de tv steekt niet in het stopcontact.”

Louis keek rond.” Wel, nu ga ik niet zeggen wat ik denk.” Hij keek naar mij. “Kun je de kinderen van Christel eens verwittigen dat ik er terug ben. Zijn er snoepjes gehaald in de Spar-winkel?” Ik knikte.

Hij speelde de hele avond met de bengels van Christel en toen ze moegespeeld naar huis gingen maakte hij tijd voor ons. “Als ik dood ben, Bruno, dan moet je ze maar eens zeggen dat ze zo ongeduldig niet mogen zijn. “

Nonkeltje leefde nog vijf jaar. Met de jaren praatte hij minder en minder en ook minder luid. Wij voelden allemaal zijn einde naderen. Net als je naar een kaars kijkt en het vlammetje onrustig wordt en gevoelig aan wind en luchtverplaatsing.

Die avond stonden we aan zijn relaxzetel en volgden zijn onregelmatige ademhaling. Plots stak hij héél traag dan zijn hand uit, naar mij. Ik greep zijn hand vast en voelde de koude van zijn lichaam naar mijn opperarmen stromen. Hij keek naar mij en zocht oogcontact, maar dat lukte niet. Ik legde mijn andere hand rond zijn hals en hij legde zijn hoofd tegen mijn hand en terwijl hij zijn hoofd nog even draaide om naar mij te kijken, alsof hij toch nog oogcontact zocht, viel zijn hoofd plots voorover en loste hij mijn hand.

“’t Is gebeurd,” zei iemand. Maar dat was niet zo. Ik moest eerst nog afscheid nemen van nonkel Louis. Zolang hij nog warm aanvoelde leefde hij nog, ten minste, een beetje toch. Een klein beetje.

Doodgaan. Beetje bij beetje en ineens is er niets meer.

Wat is een mens eigenlijk hier op aarde?

Gemaakt van een klein druppeltje sperma, wat goede wil en negen maanden geduld. En dan volgt de hele cyclus. Pampers, kleuterschool, een eerste lief, en een tijdje later wanneer je huid rimpeltjes krijgt omdat je vlees is weggesmolten, gewoon je onmacht voelen. Vaststellen dat je bijna geen energie meer hebt. Geen goesting zeggen de mensen, maar het is gewoon geen energie meer. Moe wakker worden en in de zetel gaan zitten omdat je naar de tuin kijkt en aan van alles denkt, maar voelt dat je armen en je benen niet meer meewillen. Dan maar in een zetel gaan zitten, altijd dezelfde zetel, met uitkijk op de tuin. De bladeren van de bomen zien vallen, de prei van de tuin naar de soepketel zien verhuizen.

Wachten op het grote moment, zonder dat zo aan te voelen. Geen genie meer hebben. Geen dromen nog kunnen waarmaken, bijna niet meer dromen. Oud worden en wachten op wat komen gaat. Vereenzamen. Het nieuws op de tv als iets raars bekijken en het niet begrijpen, niet proberen het te begrijpen. Bijna onwezenlijk naar alles om je heen kijken. Zonder het te begrijpen, zonder je in vraag te stellen, leven als in een droom, zweven, onzeker. Het leven rondom jouw in vraag stellen. Hoe kunnen die kinderen nu blij zijn, lopen en springen; hoe kunnen de familie en burens nu zo druk doen om niets.

Ergens in het huis zit een oude man of een oude vrouw, of beiden. Iedereen leeft zijn eigen leven, drukdoende zonder te weten waarom, maar vechten tegen eigen eenzaamheid en verveling. En dan die oude man die als een eiland in volle zee door woeste golven omgeven is. Erger nog. Als een luchtmatras die van de kust naar de verre zee gezogen wordt.

Onvermijdelijk en onomkeerbaar. Hoelang duurt het nog voor je het woeligste plaatsje bereikt hebt.

En dan ben je dood. Geen bloeddruk meer, geen metingen over diabetisch en andere toestanden. Niets meer. Alleen, is dit het echte einde?

Heeft men ons in de kerk altijd een verhaaltje verteld dat nu blijkt niet waar te zijn?

Ik weet het niet. Beginnen van het begin.

Ik was te jong toen ik voor het eerst over hemel en hel hoorde praten. Vol overtuiging. Ik dacht er toen niet over na. Al had ik toen wel graag geweten waar die heerlijke hemel zich wel mocht bevinden. Later hoorde ik van de zevende hemel en was ik helemaal van de wijs. Die zevende hemel was de hemel van de liefde. Als je een meisje, je lief, goed kon kussen dan neem je meteen een ticket voor die zevende hemel. Maar toen, toen ik nog héél jong was, was ik echt een beetje bang van meisjes en zeker van meisjes met korte rokjes en borstjes die bijna helemaal zichtbaar waren. Al gluurde ik vol belangstelling naar alles wat mij aantrok. Waarom hadden jongens niets en meisjes alles?

En die andere hemels dan, wat gebeurde daar en wat was dat voor iets. Kon men in andere hemels even gelukkig zijn? Mijn mama zei me eens kwaad dat hemel de hemel is. En als je veel vloekt dan ga je naar de hel. Vloeken hoort bij het leven, zei nonkel Louis vroeger.

Ik heb jaren geworsteld met die vraag over hemel en hel en wat na de dood.

Ten slotte heeft nonkel Louis voor mij dat toen, levensgroot probleem, opgelost. “Kijk,” zei hij, “Ik geloof in de hemel en het leven na onze dood. Maar je moet beginnen met je leven zodanig in te delen dat je hier en stukje hemel voelt. De hemel begint hier, Bruno. Kijk naar mij en lach. Waarom je lacht moet je nooit vertellen. Lach. Probeer heel de dag blij te zijn. En als het kan: ga lachend dood. Het zal toch ooit eens gebeuren. En oefen nu al maar.”

“En als er na ons leven hier op aarde, nergens een hemel is of wat het ook zou kunnen zijn. Lach dan maar, als je dat nog kan. De hemel hier alleen al maakt het leven meer dan een feest dat nooit eindigt. En die hemel moet men zelf vorm geven.”

Over de zoon van nonkel Louis en zijn vrouw vertel ik later wel.

De begrafenisondernemer kwam vrij vlug na het overlijden van nonkel Louis. Of die man en zijn assistent gewoon waren van met gewichten om te gaan, vermoedde ik. Nonkeltje werd met een krachtige greep vastgenomen en op een bed gelegd. Hij had zijn rolmeter meteen in de hand en was daarmee druk doende terwijl de assistent de ogen sloot en het gezicht van mijn nonkel wat meer normale vorm gaf. Hij had ook meteen een kam vast en kamde de haren. Eerst in een klassieke stijl en nadien na wat scheve bekken trekken in een bij de kop van Louis passende stijl. Hij deed ook wat speeksel aan de weerspannige haartjes van de wenkbrauwen. Was hij een mislukte kunstschilder?

Nonkel Louis was wel bijna 2 meter groot en het volume was navenant. Zo iemand, kan men om praktische redenen, toch best via een urne naar de begraafplaats dragen, meende de begrafenisondernemer.

Het is een schone eiken kist geworden. Een monument van een kist waarop plaats was voor wel een tiental kransen of bloemstukken.

Een van de kinderen van Christel is een tijdje later in het huis van nonkel Louis gaan wonen. En alle meubels bleven op dezelfde plaats staan. Zelfs de pikhamer die Louis gebruikte toen hij nog kasseien plaatste, werd ingelijst en kreeg een plaatsje naast de tv in de veranda.

Honderd jaar is Louis niet geworden, maar hij is wel héél gelukkig gestorven.

Toen ik twaalf jaar was, ging in naar Mechelen naar de school. De keuze is een beetje beïnvloed door de goede autobusverbinding, maar vooral door het feit dat de ingenieur van mijn vader zijn werk, voorzitter was van de ouderraad van een staatsschool en de school volgens hem, de ingenieur, een goede reputatie had. En dat staatsscholen beterkoop waren dan

katholieke scholen. Daarom dus werd het Mechelen. Of het een goede keuze was, weet ik nog altijd niet. In ieder geval: het had slechter kunnen uitvallen.

Op de autobus leerde ik Anne kennen. Al sprak ze haar eerste woorden tegen mij in een stadspark waar op dat moment een Vlaamse kermis doorging, ten voordele van onze extra-schoolactiviteiten. En daarbij werden de andere Mechelse scholen betrokken. Al was de relatie tussen sommige leerkrachten van andere scholen daaraan waarschijnlijk niet vreemd.

Een beetje onhandig botste ik tegen Anne aan.

Ik dacht: nu ga ik een woordenvloed moeten horen. Misschien een paar rake klappen in mijn gezicht, en wat doe je dan? Ze keek naar mij. “Sorry,” zei ik nog vlug. “Niet erg,” zei ze heel zacht. Wat lief, dacht ik. “Ik ken je van op de bus. Jij stapt altijd op aan de halte De Dries, niet?” Ik knikte. “Ik vertrek altijd aan het station van Heist. Daar is altijd plaats voor mijn fiets.” Zij keek rond. “Is dit jouw school?” vroeg ze langzaam. Ik schudde mijn hoofd. “Hier kan ik naartoe komen zodra ik met het lager gedaan heb. Maar ik moet nog een keuze maken. Ik denk het eigenlijk wel.”

“Dan zien we mekaar nog een tijdje op de bus. Ik ga naar het Sint-Rombouts College en later naar de normaalschool.

Sinds die namiddag zag ik Anne regelmatig op de bus. Ze zat altijd tegen het raam, een klein beetje weggedoken. Gewoonlijk was ik met enkele andere jongens van onze school en die waren nogal gehaast om op te stappen en om een laatste zitplaatsje te veroveren. Zelf lustte ik zelf wel een plaatsje bij het raam en niet te ver van de deur, maar meestal kwam ik te laat. Het waren altijd dezelfde die eerst waren.

Gewoonlijk stak ik mijn hand op terwijl ik voortgeduwd werd door de andere reizigers, effect dat meestal nog versterkt werd door een naarstige chauffeur die met een forse ruk de bus terug tussen het drukke verkeer loodste.

Enkele maanden later zag ik haar ook op een samenkomst van de Chirogroepen te Heist – Station. Dat was ter gelegenheid van een pater die naar de missies in Afrika vertrok. De activiteiten die er die dag plaatsvonden dienden om wat centen te vergaren voor de bouw van een grote school in de brousse. De bomen waren al geveld, maar de stenen moesten nog gemaakt worden en de grondvesten gemetseld. Het zou een grote school worden. In de brousse was het immers zo dat er schijnbaar weinig kinderen waren in de buurt, maar eens dat er een school bestond, kwamen de kinderen van heinde en verre. Het leek alsof ze ter plaatse gemaakt werden, maar dan ineens halfwas. De periode van verschonen en kindergeluiden werd zo overgeslagen.

Even had ik die namiddag een groot probleempje. Plots zag ik Anne, dat dacht ik toch, maar het was Anne niet. Herman, de zoon van een van mijn burens en iemand met ambities om een beroemde coureur te worden, vroeg mij iets over de fiets van de pater die tentoongesteld was en waarop iedereen even mocht gaan zitten, was een attractie. Zo raakte ik met Herman in een druk gesprek over Italiaanse merknamen van versnellingsstoestellen. “Ik wil het ook wel eens proberen” vond Els, de vriendin van Anne. En met een wip zat ze op die bijna handgemaakte fiets en geschilderd in alle kleuren die men maar kon bedenken of vinden.

“Ik trakteer,” riep Herman opeens en luid genoeg dat iedereen het kon horen.

Even later zaten we met vier aan een tafeltje met ijzeren pootjes en zeer onstabiel. Vier cola. Anne merkte dat ik altijd maar naar Els zat te kijken. “O, Bruno, zal ik je voorstellen aan mijn tweelingzus Els? En hoe heet jouw vriend?”

Ik stelde Herman voor en we gaven mekaar een handje. Op onze leeftijd toen was dat maar een formaliteit en meestal een slappe formaliteit. Terwijl we een handje gaven keken we gewoonlijk toch naar iets anders.

Els zat tegenover mij en keek meer dan Anne graag had in mijn richting. “Blijven jullie ook voor de danspartij?” vroeg Els, die mij een vat vol leven scheen. “Ik moet nog naar een verjaardagsfeestje van een oude tante,” zei ik met spijt in de stem. “Anders had ik graag

gebleven. En Herman moet op zijn kleine zus passen. Twee jaar is toch nog wat klein om alleen naar een feest te gaan, vind ik.”

“Bedankt voor het drankje,” lachte Els. “Volgende keer trakteren wij wel!”

“Zoveel paters trekken er niet meer naar de missies.”

“Ieder jaar twee Chirofuiven, en nog andere samenkomsten met muziek,” riep Els. “En feestdagen kunnen we bijmaken. Feest van de Wind en Feest van Geen Wind! Of zoiets.”

De komende tijd zag ik Anne regelmatig op de bus, maar om tot een gesprekje of zo te kunnen komen, lukte het niet. Er was teveel volk op de bus. En wie op een staanplaats was aangewezen moest goed doorschuiven.

Ook Els zag ik niet zo veel meer. Ik had vernomen dat ze bij een fietsclub was aangesloten en aan wedstrijden meedeed.

Plots zag ik Anne op het jaarlijks Vlaams feestje van het Koninklijk Atheneum, waar ik haar een paar jaar geleden voor de eerste keer gesproken had.

Ze zag er mooi uit, mooier dan op de bus. Ze was ook meer vrouw geworden.

Ze keek op haar uurwerk. “Ga je mee naar de bus? vroeg ze uitdagend. Ja, waarom ook niet? Daarbij: al mijn beschikbare middelen waren uitgeput. De weinige centen die ik van mijn ouders kreeg, waren van eigenaar veranderd, voor het goede doel.

Na twee rijen groene struiken en een rij rododendrons stonden we plots op een verlaten wandelpadje dat waarschijnlijk meer door de ganzen en de verliefde koppels dan de fervente wandelaars gebruikt werd.

Ze strekte haar handen naar me uit. “Hou mijn handen even vast,” klank het eerder gebiedend dan vragend klonk. Ik nam haar handen vast, eigenlijk een beetje impulsief want dat had ik nog nooit gedaan en dan zeker niet op zo een eenzame plaats. Ik schrok. “Ben jij koudbloedig?” vroeg ik zonder nadenken. “Op dit moment zeker niet,” klonk haar stem wat beverig. “Kom, laten we gaan zitten,” klonk haar stem overtuigd en doelbewust. “Kom, korter tegen mij, je moet niet bang zijn!” Ik keek rond, een beetje angstig. Wat nu ging komen, was dat wel degelijk mijn innige wens? Ik rook de zachte parfum die eigenlijk een beetje bedwelmdde of was er iets anders dat mij een beetje afwezig maakte.

Ze keek naar de eenden en nam mijn linkerhand en legde die op haar boezem, zo net tussen de twee borsten. “Je handen gloeien en daarnet...”

Anne lachte. “Tussen twee hartkloppingen in zal de bloeddruk wat lager zijn en dan voelt alles ietsje kouder aan. Wat voel je?”

“Een soort ijzer of plastiek.”

“Dat is de bevrijder van het vaderland. Ten minste, zo noemde mijn papa dat vroeger. Als je dat zachtjes naar omhoog trekt, dan glijdt de bh over de borsten en dan komen die vrij. Ze nemen meer plaats in en kleuren een klein beetje meer rood. Ze zijn beschikbaar, vrij!”

Even later voelde ik van tussen de witte blouse en de geruite Schotse rok een tweeling die naar steun hengelde en genoot van zijn vrijheid.

Ik aarzelde even, wat was eigenlijk de bedoeling? Ik wilde hier en daar wel eens over wrijven, maar meer, was dat mijn verlangen? Ik had er al zoveel over horen vertellen. En plots voelde ik in mij een drang opwellen. Ik voelde dat het kon en Anne sloot haar ogen terwijl ik de laatste voorbereidselen trof. Haar broekje viel me wel wat tegen. Gewoon wit zonder kant of andere versierselen, zelfs een beetje te groot maar wel gezellig. Ze legde zich goed zodat ik zeker optimaal kon naderen. Dan schudde ze even met haar heupen en plots gleed alles in elkaar, heel zachtjes. Even later spande ze al haar spieren van armen en benen. En dan was er niets meer. En even later lagen we stil naast elkaar, slaperig. Dan ontstond er een plotse ruzie tussen de ganzen aan de andere kant van het wandelpadje, ook om innerlijke verlangens?

“Was dat je eerste keer?” vroeg Anne terwijl ze haar kleding schikte. Ook de bevrijder van het vaderland trad terug in actie. Ik knikte. “En jij?” vroeg ik wat afwezig, want ik moest nog even bekomen. Zo een eerste keer is toch niet niks en dat blijft nog wat nazinderen.

Ze keek naar de ganzen die opnieuw rustig waren en ons met een ongelovige blik aankeken. Verwachtten ze een stukje brood of wilden ze zeggen dat het maar een vluggertje was en dat het de volgende keer wel wat meer emoties mocht uitstralen.

Anne keek weg en nam mijn hand vast. Even later kwamen we enkele spelende kinderen tegen van de Gidsen. Anne liet mijn hand los. We wilden met dezelfde bus richting Heist-op-den-Berg rijden, maar Anne kwam haar oudere broer tegen en aan de Thomas Moreschool zaten ze in de bus voordat ik het gezien had. Een vluchtig kusje als afscheid was toch mooi geweest, vond ik. Om na een eerste keer, om de emoties terug in ruststand te brengen. Ja, dat miste ik echt. Maar je kunt niet alles hebben.

Eigenlijk was die dag wel een kleine ontgoocheling. Had ik nu een tijdje naar dit persoonlijk contact verlangd en haar vormen bestudeerd en in gedachten een lief plekje uitgezocht en had zij een beetje tegengesputterd, dan, dan, ja...

Enkele dagen later zaten we terug in dezelfde bus, richting school. Naast Anne zat een oudere man die zijn krant las. De Gazet van Antwerpen, toen nog ik grote bladspiegeluitvoering (bijna dubbel zo groot als de huidige bladspiegel). Op Pasbrug stapte die man uit.

“Ben je boos op mij,” vroeg ik.

“Ik had meer vuur verwacht,” antwoordde ze een beetje afwezig.

“Volgende keer!” beloofde ik.

“Dat zal dan nog heel lang duren. Alles kan aangeleerd worden, maar je moet toch ook wel een beetje artistiek aanvoelen hebben. Dit was mijn handgift.”

“Ben je zeker dat je mij niet misbruikt hebt?” antwoordde ik bijna toonloos.

Ze stapte af en bekeek me nog niet eens meer.

(tot publiek) Wat denk je: was het nu uit met Anne? Was ik te gulzig geweest? Of te stunteligs. Ik weet het niet.

Alhoewel Anne alle vuur in zich droeg om alles te laten exploderen, kwam het er niet uit. De afstandelijkheid stoorde mij. Relatie moet toch meer uitstralen, zelfs goede vriendschap moet meer geven. Zou het ooit iets worden tussen Anne en mij? Ik had toen nood aan vriendschap en genegenheid, te meer daar mijn jongere zus al een liefje had en daarmee iedereen overtuigde dat dit noodzakelijk was en best op jonge leeftijd kon gebeuren om wat ervaring op te doen. Alle jaren tellen, lachte mijn zusje.

Enkele jaren later studeerde Anne af in Mechelen en trok naar Leuven. Dit was de beste universiteit, vond men toen. Zeker in bepaalde kringen praatte men daarover met kennis van zaken. Bij ons thuis praatte men niet over universiteiten. Ook al vertelde ik soms van vrienden uit andere parochies die naar het college van Lier gingen en waarvan de ouders dokter of advocaat waren. Zelfs een politierechter was de vader van een van de leiders uit een buurdorp. Als ik bij die mensen thuis kwam dan riep er niemand dat je je voeten moest afvagen, je voelde meteen aan dat je dat moest doen want iedere stap voorbij de speciale mat liet zijn indrukken na en dat wilde je zeker niet. Ook eten met vork en mes maakte indruk. Ik herinner me nog die keer dat ik met de fiets naar Werchter reed om daar bij mijn vriend te gaan buurten. In de namiddag, zo rond drie uur werd er koffie gedronken. En men kon ook een appel of een peer eten. Maar had ik spijt dat ik een appel uit de fruitkorf genomen had. Bij ons thuis zette men zijn tanden meteen in de appel, hier moest men die appel eerst schillen en rondraaien langs alle kanten. Tegen die tijd had ik thuis al lang die appel opgegeten. Ik hield niet van al die streken verkopen maar leerde er mee leven. Ik durfde geen vrienden van andere jeugdbewegingen uitnodigen. Omdat we thuis maar eenvoudig geïnstalleerd waren en de sanitaire installatie eenvoudig was.

Ik leerde gitaar spelen. Met een gewone gitaar. Geen elektrische of Hawaïaanse die toen al populair waren. Gewoon akoestisch. Maar ik kon goed zingen en gitaar spelen en dat maakte me bij sommige jongens populair.

Op een schoolfeest speelden twee broers een quatre-mains op de vleugelpiano van de school. Vanuit de eetzaal, waar wij moesten wachten op het moment waarop men ons nodig had, hoorden wij die piano heel duidelijk. Vanaf dat moment had de piano mijn hart veroverd, maar dit was geen spek voor mijn bek, toen.

De directeur van de school zei tegen mijn moeder dat hij niet wist wat met mij aanvangen. Normaal is men goed in wiskunde of in talen of, in uitzonderlijke gevallen in beiden. Maar ik bleek in geen van beide gevallen goed te zijn. Misschien in het technisch onderwijs dan, maar ook dat was niet gewaarborgd. Tegenwoordig moet men in de techniek ook al ingewikkelde berekeningen kunnen maken. Hij zou nog een jaartje aanzien omdat hij mijn mama zo sympathiek vond en omdat zij in mij geloofde.

Het volgende schooljaar hadden we een leerkracht met heel lange haren en een onverzorgd uitzicht. Een soort punker of zoiets. Maar het klikte met mij. Ik moest mijn gitaar maar eens meebrengen, vond hij. Tijdens de middagpauze nam hij mijn gitaar en speelde er op. Opeens vond ik mijn gitaar een wonderbaar instrument. Kwam die heerlijke muziek uit mijn gitaar? “Jij speelt te veel akkoorden. Je moet muziek spelen. Met hart en ziel. En je moet niet bang zijn van die gitaar. Als je nooit een snaar breekt dan speel je nooit echte muziek. Hé, dat wil niet zeggen dat je er moet op losbeuken. Muziek moet meer diepte hebben, dynamiek.” Hij wees naar de gitaar. “Morgen terug meebrengen. Het zal wel lukken. En je stem, ...Ik zal tegen de fagotmen zeggen dat hij je maar eens onder handen moet nemen.” De fagotmen, wie was dat? “Paul, de muzikleraar. Als je hem ziet dat loopt hij met een halve boom rond: zijn fagot. Héerlijke man. Hij heeft maar een gebrek: hij denkt dat er alleen maar muziek bestaat en dan nog muziek van componisten die al meer dan honderd jaar overleden zijn.” Hij kwam naar mij toe en ik dacht dat de punker mij ging wurgen.” Ik zal je uitpersen, gewoon droogwringen. Jij hebt alle talenten, maar ze slapen nog. Wordt wakker, snotaap!” Tegenwoordig zou men een leerkracht ontslaan indien die zo tegenover leerlingen stond, maar toen was dat gangbaar. Daarbij ik waardeerde mijn leerkracht. Hij was voor mij een stukje hemel op aarde, niet die bewuste zevende hemel, maar toch een hemel.

Ik maakte toen de fout van mijn leven. Ik dacht dat er maar een meisje was op heel de wereld. Anne. Ik was er zot van, heel zot. En zij scheen mij niet meer te zien staan of zitten in de bus. Ze praatte tegen iedereen, behalve met mij. Wat had ik haar dan misdaan? Zo een klein vriendelijk knikje, eens lachen in mijn richting was al genoeg. O, Anne, kijk toch eens naar mij! Ik heb dikwijls goesting gehad om te roepen “Hé, Anne, zie je mij nog graag!” maar op het laatste moment kon ik mij altijd bedwingen.

Eigenlijk waren wij toch geen vreemden meer. We hadden toch even een persoonlijke relatie gehad. Zo een soort relaties die je maar zelden met iemand hebt. Wij waren toch bijna een stel? Of deed ze het met iedereen, wanneer ze goesting had? Of maakte ik deel uit van een soort programma waarbij men mannen met mekaar vergelijkt om later met kennis van zaken over die materie te kunnen praten, of om te kunnen opscheppen.

Eigenlijk wilde ik dat feestje in het park nog wel eens overdoen, zelfs met die ganzen in de buurt.

Op een woensdagnamiddag liep ik plots op Anne. Ze stond in de Bruul, in de buurt van de Botermarkt naar een winkel te kijken. Kleding. Kleding voor kinderen en jonge meisjes. Ik bekeek haar met een vragende blik.

Ze lachte. “Nee, ik ben niet verloren gelopen. Ik geniet even van mijn vrijheid.” Ze keek op haar uurwerk. “Nog een twintigtal minuten. Voor de bus.” Ze keek aandachtig naar mij. “En heb je nog geen ander lief?” Ze legde haar hoofdje wat schuin om mij beter te kunnen bekijken. Ze deed alsof ze het antwoord al wist en mij precies wilde plagen. Ik haalde mijn schouders om. Zij lachte. “Je zult nog wat moeten bijleren. Seks is belangrijk, weet je! Het is eigenlijk altijd hetzelfde, maar het zijn de variaties die scoren. Je moet natuurlijk niet met mijn grote teen beginnen. Er zijn andere toestanden.”

“Ik heb altijd maar aan jou gedacht,” meende ik te moeten zeggen. “Wij zouden zeker een goed stel geweest zijn.” “Dat heb ik nog eens horen zeggen. Jij bent een goede vriend voor mij. Een sympathieke kerel, maar je mist iets wat ik héél belangrijk vind. Als je tussen de mensen staat dan ziet niemand je staan, al mag je er nog met kop en nek boventuit steken. Je mist iets, maar ik kan het niet zo duidelijk verwoorden. In ieder geval: ik wil carrière maken omdat ik weet dat het kan en omdat dat zo de gewoonte is in onze familie.”

Ik kon mezelf best vergelijken met een standbeeld dat net van zijn sokkel gevallen is. Ze moest van mij dus niets hebben. Waarom had ze dat niet eerder gezegd? Ik was van te eenvoudige afkomst. En misschien niet verstandig genoeg voor een madam.

Ze keek op haar gouden uurwerk. “Ik moet naar de bus op de Grote Markt. Het ga je goed!” Ze stak haar hand omhoog en lachte alsof ze de postbode of iemand van die orde groette. Beleefd maar boeken toe.

Ik deed een stap in haar richting. “Ik wens je alle succes in je toekomstige carrière. En, beperk het aantal trofeeën achter die rododendrons. Sommigen zijn trofeejagers en wie weet eentje is genoeg. Sommige zaken zijn gevoelig, weet je.”

“Ik blijf je altijd een van mijn beste vrienden noemen. Tot ziens!” Ze lachte nog naar mij en stapte met een jeugdige zwier naar de Grote Markt.

Ik keek haar na. Wat voor mij belangrijk was geweest, een soort mijlpaal in mijn leven, was voor haar maar een niemendalletje. Een blad dat van een boom gevallen was en door de wind naar een onbekende bestemming werd gevoerd.

Ik moest er even van bekomen. Had ze gevraagd nu nog een nummertje op te voeren, zelfs met wat voorbereiding, ik had er geen goesting voor. Nee. En nog eens nee. Op die enkele minuten tijd was mijn droom, misschien een heel naïeve droom, gewoon voorbij gevlogen. Zoals een afgefallen bladje van een boom gedragen door de wind, gewoon wetmatig. Om ergens neer te vallen. Was dit mijn eerste definitieve teleurstelling?

Kom, Bruno, er is meer in het leven dan twee mooie benen en een lief snoetje! Denk aan je leven van morgen. Ja, maar is er een morgen, die ik mooi vind?

Even later liep ik tegen een verkeersbord en een politieman bekeek me vriendelijk. “Kan ik je helpen,” vroeg hij gediensig. “Mijn neus,” zei ik en wees er naar. De politieman stak zijn hand op en stapte verder.

Cum Laude voor Anne in haar laatste jaar college Neen, het werd geen normaalschool De unief Leuven. Zelf behaalde ik mijn diploma met de hakken over de sloot en was ik geschikt voor een bureautje. Geen grote cum laude, maar keurig gedelibereerd door de directeur die het fijn vond dat mijn mama, een eenvoudige vrouw, in haar oudste zoon geloofde. Een zoon die zich inzette met hart en ziel maar er toch niet in slaagde om enig succes te behalen. Maar ik was gebeten door de omschrijving die de directeur gaf. “Niet de beste studenten, maar de durvers en de volhouders, zij die blijven doorduwen, maken kans op succes.

De ingenieur van mijn vader, de voorzitter van de ouderraad, kwam tijdens de prijsuitreiking naar mij. “Je bent net als je vader,” zei hij vriendelijk. “Weet je dat ik hem Frans geleerd heb voor dat werk in Charleroi? Hij is iemand met oneindig veel moed en volharding. En wat ga je nu doen, Bruno?” Ik haalde de schouders op. “Je mag mij altijd bellen! Ik geloof in jou!” Hij gaf mij zijn kaartje.

“Ken je de voorzitter van de ouderraad?” vroeg de directeur even later. Ik knikte. Hij gaf mij een krachtige handdruk. “Bruno, maak het waar, man. De voorzitter heeft mij verteld wie je vader is en ik heb toch al enkele keren met je moeder gesproken. Laat je oren niet hangen, man. Wij geven cijfers aan onze leerlingen, maar dat zegt niet alles. Niet alle appels vallen op dezelfde dag van de boom. Wie volhoudt bekommt het goede resultaat. Succes, man!”

De leraar wiskunde met zijn lange haren klopt op mijn schouders. “Ik had je meer punten kunnen geven, Bruno, maar je was het niet waard. Ondanks alles is wiskunde je ding niet. Je hebt toch je best gedaan. Beloof me, Bruno: speel iedere dag op je gitaar. Niet tokkelen, maar muziek maken. Je zult het ver brengen, Bruno. “ Hij omhelsde mij en verdween tussen de studenten met een frisdrankje en de leerkrachten met iets sterkers.

Misschien had ik wel een beter resultaat kunnen realiseren, maar in ons gezin was er toen die cultuur niet. Kinderen van rijke ouders hebben een paar streepjes voor. De ouders hebben meer kaas gegeten van wiskundige vergelijkingen en spreken misschien bijna perfect Frans. De vertrekbasis ligt een paar stappen verder. Kinderen uit gezinnen waar de mama piano speelt en zelf goed gestudeerd heeft, maken meer kans. Maar ik was niet ongelukkig. Ik had mijn diploma en zou zeker nog van mij doen spreken. Ik zou verder bouwen. Niet verlangen naar wat buiten mijn bereik lag, maar dromen en werken aan een carrière waar inzet en beperkte kennis wonderen kan doen.

Ja, die pater uit Heist kwam terug uit Congo. Eigenlijk wel een beetje onverwacht. Hij had een soort malaria of toch iets wat er op trok gekregen en kwam terug naar huis om te herstellen. Het zou een groot feest worden. Aan het college (de vroegere Broederschool) had men zelfs een paar tenten gezet om de verwachte volkstoeloop te kunnen opvangen. Een heel weekend feesten, wie kan daar nu tegen zijn? Alle bekende groepjes uit Heist en de ruime omgeving waren aangekondigd. Ook bekende tv-sterren en bekende disc-jockeys waren aangekondigd. De toegangsprijs was zeer democratisch gehouden, volgens de wens van de pater, die vroeger, in zijn jonge jaren, zeer geliefd was in de Chiro.

Het was al na halftwaalf toen ik ze plots in het vizier kreeg: Anne met Els en begeleid door twee stevige kerels.

“Dag, Bruno! Dit is Karl, hij zit ook in Pol en Soc en is even oud als ik. Hij maakt soms mijn huiswerk.” Zei Anne. Ik keek een beetje ongelovig naar de jonge kerel die precies een plaatsje verworven had bij Els. “O, en deze grote kleuter is mijn jongste broer Danny. Geen aandacht aan geven.”

We gaven een slap handje, zoals dat toen gewoon was, in onze streken. Een beleefdheidshandje. “Ik zie jullie straks nog wel,” zei ik vol overtuiging. Alhoewel ik op dat moment meer goesting had om naar huis te rijden. Maar ik dacht aan mijn leraar wiskunde met zijn lange haren. Alle dagen muziek maken, was zijn spreekwoord en dat doe je niet met je hoofd in een zwarte plastic zak te steken. Kop op, man. En Anne mocht dan met haar Karl doen alsof heel de wereld aan haar poepeke hing, ik had ze toch al eens gestreeld op plaatsen waar heel de wereld niet mocht komen, dacht ik. Daarbij: Anne was toch ook maar een gewoon meisje, technisch gezien.

Ik keek het gezelschap na. Die druktemaker die Anne met een zekere onderdanigheid volgde en Els die precies in een soort boksmatch speelde met Danny. Hé, die Els leek mij plots een paar strepen meer te krijgen.

Even later komt Els mij vragen om met haar te dansen. “Mijn zuster heeft altijd over jou gestoeft, “ klonk haar zachte stem. “Ja?” vroeg ik verwonderd. “En daarom loopt ze nu met die butler rond.” “Een slippendrager, een overgangsfiguur. Ik zie zo dat Anne die kerel alleen maar als een soort moderne postduif gebruikt. De ware Jacob zal iemand anders zijn.”

“Ik zou wel eens graag willen weten of ik nog op de lijst sta, kwestie om zelf mijn prioriteitenlijst te kunnen opstellen.”

“Jij hoeft op die lijst niet meer te staan. Ik ben er!” klonk de zachte stem van Els. “Ja?”

“Ja. En voor de rest moet jij dat zelf maar uitmaken. Dansen we nog?” Ze gaf me zelfs een vluchtige kus en sleurde mij mee naar de dansvloer. Die Els toch! Ook Anne danste met haar partner. Na de dans kwam ik opeens naast Anne te staan. Ze lachte naar mij. “Jij en mijn zuster? “ En zij scheen er plezier in te vinden. “Els en ik,” antwoordde ik. “Zij heeft mij veroverd. Zoals jij destijds. Al beklag ik me dat niet. Karl lijkt mij de geschikte kerel voor jou, Anne.” “Zijn papa en mama wonen op een kasteel, in de buurt van Heverlee.”

“Standing dus. Mijn mama kan koken als de beste. In geen enkele kasteel in de omgeving van Leuven kan men zulke lekkere soep koken. En ze maakt nog veel specialiteiten die niet in die kookboeken van die tv-koks staan. Dat maakt ze alleen klaar voor ons gezinnetje. En mijn papa kan een hele werf aansturen. Ik heb lieve ouders, Anne!” Ik draaide mij om. “Tot ziens, Anne.”

Els stak haar hand omhoog. Ze zat aan een tafeltje dat blijkbaar niemand wilde omdat je van daaruit bijna niets van de zaal kon zien. Danny zat ook aan het tafeltje. “Danny, ga maar eens een toertje maken. Bruno en ik gaan over seks praten en dat lijkt mij nogal persoonlijk.”

Danny wilde opstaan. “Blijf maar zitten, Danny. Dan voel ik me veilig.” Danny stond toch op. Hij wees naar Els. “Mijn zuster. Geen gemakkelijke. Succes er mee!” En weg was hij.

“Heb ik je overrompeld? Ja? Valt het mee? Als het niet meevalt dan maken we er meteen een einde aan. Kosteloos.” “Is heel jullie familie zo? Anne en jij, precies helemaal dezelfde.”

“Tweelingzusters, Bruno. Alleen ik ben een klein beetje anders. Anne heeft het op standing gemunt, ik hou van eenvoudige toestanden. Jij hebt onlangs ook je diploma behaald, heb ik vernomen. Mijn papa zoekt een tuinman, geen goesting?”

“Ik ben nog werkzoekende. Ik wil in een bedrijf gaan werken waar ik carrière kan maken.”

Els lacht. “Toch een beetje weg van Anne. Ook carrière maken! “ “Nee, ik wil carrière maken door eigen inzet en verdienste.” “Wist je dat ik in Herentals mijn diploma voor het lager onderwijs behaald heb? Ik ga ergens in de omgeving lesgeven. Niet ver van Heist-op-den-Berg. Ten minste als het kan. Van die interims moet ik niet veel hebben, maar als het niet anders kan, dan moet het maar. Bij de BLO kan ik lesgeven, maar dat is slecht gelegen, voor het verkeer, vind ik.” Ze keek even indringend naar mij. “Wanneer zie ik je terug? Heb je speciale verlangens die ik zou kunnen bevredigen? Voor de dag ermee man!”

Ik stond op, nadat ik naar Isidoor, een vriend van mij uit Herselt, een bonjourke gemaakt had.

“Als je alles op een avond kunt beleven, dan zijn er geen verlangens meer die je nog moet meemaken. Hou nog wat voor een volgende gelegenheid. Tot ziens, Els!”

“Zie ik je op de jaarmarkt? Die van Beerzel, natuurlijk.”

Ik deed met mijn hand teken alsof het wel zou kunnen, maar niet zeker was. Ze gaf me nog een krachtige handdruk en ik voelde haar zachte hand met lange vingers.

Ik schreef naar verschillende bedrijven. Maar blijkbaar was mijn klein diplomaatje net iets te klein om in een bedrijf te gaan werken.

Alleen een nogal corpulente dame die de baas leek te zijn bij Hubo, nodigde mij uit voor een gesprek. “Waarom wil je bij ons komen werken, “ vroeg ze en ze wachtte geamuseerd op een antwoord. Waarschijnlijk verwachtte ze een klassiek antwoord, maar dat kon ik niet geven.

“Ik heb dit bedrijf bestudeerd, ook op Internet en met personeel na sluiting van de winkel gepraat. Ik denk dat ik hier mijn droom kan waarmaken.”

“Ja?” “Ik wil carrière maken. Ik wil mij zo duur mogelijk verkopen. Ik wil tijdens mijn werk genieten van de vriendschap. Werken moet plezant zijn.”

Ze keek naar mijn papieren en het kopietje van mijn diploma.

“Die carrière, ligt misschien wel moeilijk. Jouw diploma, Bruno! Maar plezant werken is het hier wel. Weet je,” En ik zag duidelijk dat ze heel diep nadacht. “Weet je, ik zet je bij Herman. Jij kunt toch zonder fouten tikken? De dt-regel ken je toch?” Ik knikte. “Goed en morgen begin je officieel om acht uur, maar personeel moet zich voorbereiden op de werkdag. Een kwartiertje vroeger is altijd prettig.”

“Dan ben ik dus aangenomen?” klonk mijn stem vol verwondering.

“Ken je Herman? Natuurlijk niet. Herman is de grote baas. Een genie maar zeer slordig. Vroeg of laat gaat hij met pensioen. Dan zal er een ingenieur zijn plaats moeten innemen. Ons bedrijf groeit te snel. En ja, Bruno: natuurlijk dat je eerst op proef komt te werken. Het kan al zijn dat je de middag niet haalt. Herman is soms een klein beestje, maar zeg dat niet voort.”

Ze gaf mij een handje, lachte breed en keek naar haar computerscherm. “Spring morgen maar eens binnen voor al dat papierenwerk. Dag, Bruno!”

Even later stond ik buiten, nadat ik eerst nog even door een deel van de verkoopruimte had gewandeld. Hier gaat veel veranderen, maakte ik mezelf wijs en ik geloofde dat ook. In het naar huis rijden zag ik twee affiches hangen met het bijna ontblote lijf van een zangeres. Een mooi lichaam dat wel. Plots ging er een schok door mijn lichaam: dat was Els. Elsie-Pelsie was haar naam als zangeres. Hela, daar wist ik helemaal niets van. Je moet maar durven om zo met je bijna blote poep op alle straathoeken te staan pronken. Of was dat misschien gewoon een promotiestunt? Misplaatst vond ik.

Plots kreeg ik een heel ander idee van Els. Ik vond haar sympathiek, ook omdat ze de tweelingzus was van Anne was. En eigenlijk was ze misschien wel een veredelde uitgave van Anne. Anne was een beetje te eigenzinnig, keek met een zekere minachting naar de gewone mens. Dat was zeker ook een van redenen waarom ik niet in aanmerking kwam al hadden we samen al wel eens een liedje gezongen. En dat is toch een zekere privacy vind ik. Een voorrecht dat je niet met iedereen deelt.

Elsie-Pelsie. Men doet maar. Wat was dat toch een rare tweeling. Anne die blijkbaar met intieme contacten uittestte wat je in de body had. En Els die als zangeres een keuze hoopt te kunnen maken. Of zou ze graag zingen. Nooit iets van gemerkt. Men doet maar!

Het kleine bureautje dat men mij aanwees, zonder veel enthousiasme, stond vol met dozen van allerlei voorwerpen en een hoop papier. Vooral de dikke laag stof die overal op lag deed nadenken. En dan de plaats van dat bureautje: onder een soort dakvenstertje met glas dat groen leek. Zo een ruitenwasser, langs de buitenkant dan, zou er een hele karwei aan hebben. Ik ging op zoek naar wat poetsmateriaal en na een uurtje was mijn heiligdom netjes opgepoetst.

Carrière maken. Daar dacht ik aan wanneer ik tussen het vaste personeel stond aan te schuiven om elektronisch aan te melden. Maar nu, men moet mij wel echt verwacht hebben. Zeker. Een propere bureau en wat begeleiding en uitleg over de manier van werken en wat er van mij verwacht werd. Ook wanneer er gegeten werd enz..

De andere personeelsleden die in hetzelfde lokaal werkten keken nog niet eens naar mij. Telefoneren en met papiertjes weg en weer lopen en tussendoor een luide boerenlach was alles wat er gebeurde.

Ik bekeek de stapel papiertjes en merkte dat het klachtenbrieven waren. Brieven van klanten en brieven van leveranciers. Klanten die vonden dat bepaalde artikels niet voldeden en leveranciers die zich verweerden en nog zo het een en ander.

Ik schreef op ieder papiertje een nummer in de linkerbovenhoek en van een stapel vergeeld machinepapier nam ik lege bladzijden waarop ik, naar mijn aanvoelen, de te antwoorden tekst schreef.

Even voor de middag kwam een oud, maar sympathiek mannetje naar mij toe. Hij zei niets maar keek naar mijn werk. Ik voelde mij onbehaaglijk met iemand die over mijn schouders keek.

“Aan Anja geven,” klonk zijn stem gebiedend en wanneer ik opstond zag ik hem niet meer. Wie was die kerel. En wie was Anja?

En daar stond ik dan met een pak papieren in de hand. Plots had iedereen mij gezien. Een mager grassprietje met een blauwe blouse keek naar mij en kwam naar mij toe. Anja.

“Wat heeft hij gezegd?” vroeg ze met meer dan gewone belangstelling. “Dat jij dat kunt afwerken, hij leek overtuigd van je inzet.”

“Je weet toch wie die man is?”

“Neen.”

“De grote baas. Hij heeft zich opgewerkt van boekhouder tot grote baas. Maar is al die tijd blijven roken en drinken en nu zijn longen en zijn lever serieus beschadigd. Hij loopt op zijn laatste benen.”

Promotie kun je alleen maar maken door iets, om niet te zeggen veel, te veranderen.

Veranderen en het personeel te overtuigen dat alles daardoor beter en eenvoudiger wordt. Om maar niet te zeggen dat men met minder inzet en transpiratie meer resultaten kan boeken. Met het invullen van papiertjes en het schrijven van opmerkingen kom je niet verder. Als je je werk goed doet en dat is wel de bedoeling, dan mag je dat jaren blijven doen, zolang er nog papier voorradig is.

Promotie ligt dus in een ander vlak. Van een lokaal in mijn buurt stond de deur open. Daar lag de voorraad voor eigen gebruik. Ik stapte er naar binnen en nam voor iedereen een balpen en een potlood mee. Stylo blauw en potlood rood. Zo kon men zich niet vergissen. En aan iedere bureau plaatste ik een afvalmandje. Ik had gezien dat men soms van zijn stoel moest om een papiertje weg te werpen.

Plots stond de grote baas voor mij. “Wie heeft je dat opgedragen?” vroeg hij humeurig.

“Eigen initiatief, meneer. Zo besparen we tijd en verbetert het rendement.”

“Meekomen, naar de eetzaal!” gebod hij. En even later: “Wat moet hier gebeuren?” Ik keek rond. “De muren moeten geschilderd worden, andere tafels en gemakkelijke stoelen. En een bloempje op de tafels, geen plasticen bloemen. Iemand moet die alle dagen verzorgen. Het moet hier veel gezelliger worden. En als het kan een zacht muziekje op de achtergrond.” “En als men geen muziekje wenst?” “Dan geen muziek!” Hij keek naar mij. “Uitvoeren. Regel dat maar met Rudy!”

Rudy was de man van het onderhoud. Hij keek naar mij. “Jij bent hier nieuw en jij moet mij commanderen? Is dat normaal? Wie is er jouw piston? Iemand uit de politiek?”

“Ik wil dat wij vrienden worden, Rudy. Ik heb tegen de madam van de personeelsdienst gezegd dat ik geloofde dat ik hier, in dit bedrijf, kan promotie maken. Zij dacht zelfs dat ik na enkele uren al ontslagen zou worden. Men houdt niet van veranderingen, zei ze.”

“Dat is mijn tante. Ze valt best mee. Welke kleur zou je graag willen voor de eetzaal? Donker blauw, of groen?”

Rudy werd een goede vriend van mij. De mooie pastelkeuren van de eetzaal vielen bij iedereen in de smaak.

“Een bloempje kon er niet meer af,” vroeg Anja met overtuiging.

Ik keek verwonderd naar haar. “Ik zorg wel voor bloemen,” zei ik zonder veel aandacht te geven.

De volgende dag keek iedereen naar twee grote Sanseveria's. Ook wel vrouwentongen genoemd.

Anja nam me bij mijn arm en dat voelde ik. “Waarom geen mooie bloemen? Hoe noemt men dit soort planten?” Ik keek naar haar. “Vind jij ze mooi,” vroeg ze opdringerig. “Neen,”

antwoordde ik. “Ik ken niets van bloemen,” loog ik. “Ik breng morgen mooie bloemen mee,” meende Anja. “En ik zal wel zorgen dat ze goed verzorgd worden. En wat moet er met die mislukte palmbomen gebeuren?” “Mee naar huis nemen,” meende ik. “Weet je wat, Anja: ik zal er voor zorgen dat de bloemen een mooie plaats krijgen en dat er speciale lampen zullen hangen, zo krijgen de bloemen een stukje kunstmatige zon en wij heerlijke kleuren.”

Na de middag moest ik bij de grote baas komen. “Ik heb dat verhaaltje van die Sanseveria’s goed begrepen. Het was een goede zet, Bruno. Als het van hun komt, maakt het meer kans. Zet je. Ik zal straks met de Raad van Bestuur spreken. Ik wil je wat promotie laten maken, maar er is een groot probleem: jouw diploma.”

“Weet je meneer, dat je in de katholieke Kerk, eens je priester bent zo meteen zonder extra examen of diploma, kardinaal kan worden, zelfs paus. En wat diploma moet je hebben om eerste minister te worden? En onze openbare wegen dan. Die worden aangelegd door ingenieurs en verstandige directeurs, zal ik u eens wat lange ezelsoren tonen?”

De baas bekeek me bedenkelijk. “Weet u, meneer, inzet en doorzicht zijn belangrijk. Met mensen kunnen omgaan en kunnen aansturen en een zakelijk inzicht hebben.”

“Weet je dat men steeds meer en meer met universitaire gediplomeerden wilt werken. Die mensen hebben iets wat anderen niet kennen.”

“Meneer, ik heb wat velen ontbreekt.”

“Wat? Wat Bruno?” “Ambitie, inzicht en werklust.”

“Ik spreek je een van de volgende dagen wel, Bruno. Mijn vrouw is naar de eetzaal komen kijken. Zou jij haar wat goede raad kunnen geven. We willen thuis wat schilderwerken laten uitvoeren, in frisse kleuren.”

De volgende dag tijdens de middagpauze liep ik met de baas door het grote magazijn en vertelde hem wat er allemaal veranderd moest worden, volgens mijn visie.

Hij was het helemaal niet eens met mij. En toch bleef ik mijn standpunt verdedigen. Kwaad liep hij weg. Rond vier uur belde hij mij op. Ik moest het allemaal maar eens oplijsten en doorsturen. Geen papier gebruiken als het niet nodig was. En ja, wat mijn promotie betrof: ofwel komt ze er door ofwel zal ik ontslagen worden. Ontevreden medewerkers lopen toch maar in de weg, vond hij.

Ik dacht eerst dat het een man was die naast mij kwam zitten in de cinema van Herentals. Ze speelden daar gewoonlijk mooie films. Meestal drama’s met mooie vrouwen.

Goed ingeduffeld was de persoon wel. “Gaan we na de film iets drinken, in de bar?” klonk een stem die te zwaar voor een vrouw leek. Ik wist niet wat denken of doen, laat staan wat antwoorden. Ik knikte dan maar.

Geen woord meer tijdens de voorstelling. Dat zou trouwens moeilijk geweest zijn met al dat lawaai van die kanonschoten.

Ik volgde de persoon gedwee naar de bar. Plots draait ze zich om en knoopt haar jas los. Met verwondering bekeek ze mij. “Maar, jij bent Leo niet!”

“Leo?” “Ja, mijn broer. Ik dacht, ...” Ze was helemaal van de kaart. Hoe kon ze zich zo vergissen. “Neem me niet kwalijk. Mijn broer, die snotaap, vond dat ik deze film absoluut moest zien. Waarschijnlijk om die kanonschoten en die grote bijna-naakte vrouwen. Dat hij wacht, ...” Ik begreep de vergissing en wilde er zeker geen drama van maken. Dat moet erg geweest zijn voor dit vriendelijk meisje. Ik lachte en bekeek haar. Het had erger gekund. Ze keek een beetje ongelukkig naar mij en ik lachte luider. “Kom, ik betaal je een drankje en nadien kun je alles vergeten en die broer van jou, geef hem maar een goede rammeling, tenminste als het lukt.”

We zetten ons en ik stelde mij voor. “Ik ben Bruno en jij?” “Tanja” en zij gaf mij een stevige handdruk. “Ik ben met de fiets van Herenthout naar hier gekomen. Door de regen. Mijn broertje moest de auto hebben. Kletsnat.”

“Niets van gemerkt. Broers zijn een bron van ergernis. Wat drinken wij?” En ik stond meteen recht. “Cola,” zei ze. Even later zaten we bij twee cola aan een tafeltje te praten.

“Als het zo blijft regenen, dan is de pret van die mooie film zo verdwenen. In het naar huis rijden heb ik wind op. Zeker kletsnat.” En ik dacht dat ze meer goesting had om te huilen dan om van mijn prettig gezelschap te genieten.

“Herenthout? Dat is maar vijf kilometer.”

“Ja maar op die vijf kilometer ben je meteen kletsnat.”

“Ik breng je naar huis. Met mijn bestelauto.” “Is dat niet erg?” “Neen, anders zou ik het niet voorstellen. En wat als je broertje toch nog in zicht komt?”

Ze wilde rechtstaan. “Ik heb het koud. Een lekkere koffie, voor jou ook?” “Ja,” antwoordde ik. “Maar ik betaal.”

Toen ik terug kwam met twee koffie, in iedere hand eentje, stond er plots een boom van een vent aan ons tafeltje.” Dit is nu mijn broer,” zei Tanja. Ik zette de koffies neer en gaf hem een hand. “Drink je iets mee?” vroeg ik. “Neen,” en hij toonde meteen zijn pint bier, half vol. Zo leerde ik Tanja kennen.

We ontmoetten mekaar regelmatig al waren de afspraken eerder toevallig en van omstandigheden afhankelijk. Meestal een optreden van een zanger of zangeres of een optreden van een fanfare of een toneelavond.

We waren meer dan vrienden geworden, maar van die vertrouwelijke handelingen kwam niet veel in huis. Ik verlangde naar haar om de gezelligheid, de zuivere vriendschap.

Bij een optreden ter gelegenheid van een kermis gebeurde er plots iets dat onze vriendschap ernstig schaadde.

We zaten op zomerse stoelen tegenover een grote vrachtwagen waarop een hele geluidsinstallatie stond samen met de zangers en zangeressen die elkaar om de vijf liedjes afwisselden. Soms werd er ook gedanst. Gewoon op de straat.

Opeens komt er een bonk van een kerel naar Tanja toe. “Kom, schatje, we gaan dansen. Dat is al een hele tijd niet meer gebeurd.” En hij sleurde Tanja mee. Ik heb haar die avond niet meer gezien. En ook de volgende dagen niet meer. Ik kreeg eens haar broer aan de lijn. “Met vrouwen weet je nooit!” klonk zijn stem klokvast en daarmee was alles gezegd.

Leon, de zoon van nonkel Louis, behaalde in Leuven zijn diploma van licentiaat in de wiskunde en maakte kans om in de nationale politiek door te breken. Hij had de juiste partijkaart gekozen, om niet te zeggen dat hij de juiste partijkaart was aangesmeerd. Als begenadigd spreker met een geweldige lichaamstaal kreeg hij meteen alle kansen. Hij zou zeker verkozen worden, wel jammer dat er niet ieder jaar verkiezingen waren, maar hij kreeg zo een langere aanlooptijd.

Anne, de zuster van Els, had Leon opgemerkt in Leuven. Hoe, dat weet ik niet. In ieder geval: Anne zag in Leon wel brood. Hij was wel iemand met een grote toekomst en dat had ze zeker in mij niet gevonden. Eigenlijk had ik ook geen grote toekomst. In het beste geval een kleine promotie, maar met dat diploma kon men niet ver springen. Maar, ik zou me zo duur mogelijk verkopen. Al was het maar om mijn eigenwaarde te strelen.

Echt, Anne en Leon, dat was nu eens een voorbeeldig koppel. Ze hingen aan elkaar. Volgens mijn mama waren ze rijp om te trouwen. Zeker als je mekaar niet kunt missen en altijd bij elkaar aanleunt. Trouwrijp. Een paar jaar later ging het dan toch door: de trouw van het jaar. Omdat Leon een kozijn van mij was; mijn moeder was de zuster van nonkel Louis, werd ik ook op de trouw uitgenodigd. Veel volk en ook veel jong volk. De oude tantes en nonkels waren bijna allemaal uitgestorven of verbleven in een rusthuis met verpleging. En in die

periode werden er nogal veel kinderen geboren. Veel jong volk dus, en sommigen zelfs veel te jong, maar dansen en springen konden ze wel.

Opeens stond Els voor mij. “Wie we daar hebben,” klonk het vol verwondering. “Ik had jou niet verwacht,” antwoordde ik verwonderd. “En zouden we niet eens een dansje kunnen doen?” vroeg ze met aandrang. “Dit dansje niet, dat gaat veel te vlug. Maar de volgende kan!” En daarmee was Els tevreden. “Dan kunnen we ondertussen wat bijpraten,” lachte ze en kwam heel kort naast mij zitten. Zo een gezellig vrouwen lichaam voelen is toch onvergetelijk. En alles in ruststand van héél kort nabij kunnen bekijken. Wat er allemaal beweegt bij een ademhaling of wanneer ze moet lachen, of wanneer ze met haar armen draait, is zalig. Ik wilde haar aanraken, zo maar en op om het even welke plaats. Warmte voelen die niet van mij was maar toch min of meer beschikbaar was voor mij.

“Weet jij waarom we mekaar niet meer zo veel zien, de laatste tijd?” vroeg ze. Ik haalde mijn schouders op. “Heb je iemand anders?” Ik ontkende. Er was wel Tanja, maar dat was louter vriendschap. Het systeem broer en zus. Meer niet, maar het kon meer worden. “Nu moet ik wel toegeven dat ik veel tijd nodig heb om mijn lessen voor te bereiden. Kinderen van 10 jaar zijn nu niet bepaald de gemakkelijkste in de omgang. Maar het lukt me wel. Jij zou me toch eens een bezoekje kunnen brengen of een afspraakje regelen. Ik ben niet preuts, dat weet je toch?”

Ik lachte. “Ik geloof je! Jouw zuster is dat ook niet. En die durft zelfs aandringen.” Ze lachte. “Voor jou zou ik wel een uitzondering kunnen maken. Iets meer dan een uitgebreide cursus zoenen, om te beginnen.”

We hebben die avond veel gepraat en na de enige dans van die avond op een liedje van Urbanus, zijn we terug gaan zitten. Ze had meer kleur gekregen van dat dansen: op haar knieën, haar armen, kortom bijna overal. De appel was ineens rijp geworden. Een bleke appel valt niet van de boom. “Ik kan deze avond, of wat er nog van overblijft me wel vrijmaken. Daarbij: er is niemand thuis. We zouden iets kunnen drinken en nog iets doen.” “En de bevrijder van het vaderland strelen.” Ik lachte.

Els gaf mij een vluchtige zoen, maar ik werd er opeens heel warm van. Er groeide een groot verlangen in mij. Ik keek naar haar borsten die regelmatig op en neer wipten. Ze greep mijn handen vast. “Heb je veel haar op je borst?” Ik knikte. “Dan moeten we zeker kortelings eens wat experimenteren. Met goed materiaal moet dat kunnen. Op onze zolder staat een volledige klankinstallatie en een groot videoscherm.”

Plots stond Anne aan onze tafel. “Kom, zusje, we gaan eens lekker dansen.” En ze knikte beleefd naar mij. Ja, eigenlijk kende ze mij toch nog.

Sinds Els les gaf in de school in de buurt was ze precies vele serieuzer geworden. Ze deed dat ook met hart en ziel. Sinds de trouw van Anne zagen we mekaar regelmatig. Zo eens of twee keren per week, al kon dat ook meermaals zijn. Maar ik voelde de behoefte niet aan. Als zangeres maakte ze ondertussen langzaam carrière. Cd-verkoop, optredens voor radio en tv: het ging allemaal vlot.

Of ik met haar wilde trouwen, vroeg ze mij op een keer. Dat kwam wel wat plots, al maakte ik eigenlijk geen bezwaar. Ik had me wel niet aan zo een vraag verwacht. Ik moest even slikken. Ja, ik wilde met haar trouwen.

Juli leek haar het best. Alleen trouwen voor de wet en niet voor de kerk. Gewoon na de plechtigheid op het gemeentehuis naar de auto en meteen op reis. Veertien dagen. Schotland of Ierland. Dat mocht ik kiezen.

Vermits het al juni was, moesten we niet lang meer nadenken.

Twee jaar na elkaar werd er een meisje geboren. Eerst Anne en dan Olga.

Het waren twee brave kinderen en mijn moeder, die ook al niet meer van de jongste was, kon er goed mee overweg. En studeren deden ze ook met volle overgave.

Promotie maken stond bij mij op de eerste plaats. Niet dat ik er mij ongelukkig door voelde, maar me zo duur mogelijk verkopen was en bleef mijn stelregel.

Niet dat ik te klagen had. Maar er kwam gewoon geen aangename plaats vrij. Die oude knollen wilden maar niet doodgaan, was mijn vaststelling. En achteraf beschouwd: waarom zouden zij plaats moeten maken voor mij wanneer ze zich nog goed voelden?

Ik werd zo een beetje als een soort pasmunt gebruikt. De chef van een afdeling vervangen of ergens over het personeelsbeleid gaan praten of een campagne toelichten, dat wel, maar verder ging het niet.

Op een onverwacht moment kreeg ik een kans, een kansje, dacht ik. De grote baas liet me op zijn bureau komen en vroeg of ik het zag zitten om in een stadje in de buurt de leiding over te nemen. De vorige chef was niet meer geschikt voor de functie wegens een hartinfarct en de plaatsvervangende leider woog niet zwaar genoeg, was niet doortastend genoeg. En sinds die man de leiding had, klopte de voorraad niet meer. Iets waar de grote baas extra gevoelig was.

Terwijl het vroeger een voorbeeld van een lokale werkwinkel was. Anja, de eerste medewerkster die ik leerde kennen was al naar de lokale vestiging overgeplaatst, zo kon ze alles rapporteren, indien nodig. De oude baas was goed in het uitdenken van strategieën. Hij gaf mij een pakje papier met instructies en de omschrijving van de taak, zoals hij die de laatste tijd aanvoelde. Ook een stick met geheime codes kreeg ik toevertrouwd. “Die stick hou je altijd in je linker broekzak en nergens anders.” Ik knikte. “En maak nu maar dat je wegkomt. Morgen om acht uur ben je daar en in uitstekende vorm. En voor de bloemen in de eetzaal moet je je geen zorgen maken. Die orchideeën zijn gewoon prachtig.

Ik zal het personeel inlichten. Ik wens je alle succes!” Hij gaf mij nog een hand. “Bruno, misschien is dit niet de promotie die je gehoopt had, maar misschien zit er nog meer in, naar de toekomst toe.”

Ik bedankte de oude baas voor zijn vertrouwen en beloofde dat ik mijn uiterste best zou doen.

Ik bleef in mijn auto zitten totdat iemand van het personeel de buitendeur opende. Even later komt iemand naar mij toe. “Ik ben Eric” Ik bekeek die man, die mij meteen een raar gevoel gaf. “Ik zal je rondleiden, ten slotte ken ik hier de zaak door en door.” “Ik ben Bruno. Ik ben door de grote baas aangesteld. Ik hoop dat jij dat niet spijtig vindt. Ik hoop dat we prettig kunnen samenwerken.” Ik gaf hem een ferme handdruk.

Het personeel was vriendelijk, maar afstandelijk. Dat stoorde mij, maar daarmee kon ik leven. Als je promotie wilt maken dan creëer je steeds twee kampen. En ik vermoed dat de plaatsvervangende chef mij in een bepaald daglicht gesteld heeft. Al zou ik dat maar aan de flauwe kant gevonden hebben. We zien wel, dacht ik.

De inventaris van de zakken Knauf klopte niet. En ik sprak er met Eric over. “Soms lukt dat niet honderd ten honderd. Misschien is er een zak zand te veel in stock. Zoiets kan gebeuren.” Maar het nieuws ging rond door het personeel. Er zou gestolen worden. Door het eigen personeel. En nu had ik het helemaal gedaan bij het personeel. Nooit wat er zo iets gebeurt. Hier werkten alleen eerlijke mensen en geen dieven.

Een paar dagen later gebeurde een van de ergste gebeurtenissen in mijn leven. Op een maandag. De zondag er voor hadden wij, met ons vieren. Els, ik en de twee dochters, naar Keukenhof in Nederland geweest. Prachtig. Wat een bloemenweelde. Wat een gezellige dag, als gezin.

Even voor acht uur, Els en de kinderen waren al naar de school, belt er een onpersoonlijke persoon aan. “Ik ben onderzoeksrechter Bart Janssens.” Hij toont mij een papiertje met

stempels erop. “Wij hebben een huiszoekingsbevel. In verband met diefstallen die zouden gepleegd zijn bij uw werkgever.” Mijn mond viel open. Mijn verstand stond stil. Ik wist niet wat zeggen.” Twee helpers van de onderzoeksrechter stormden, ja echt, stormden mijn huis binnen, ene naar de slaapkamers en ene naar het gelijkvloers. De onderzoeksrechter zelf bleef bij mij. Hij keek naar mij zoals een politieman naar een betrapte dief keek. “Waar zoeken jullie naar. Misschien kan ik jullie helpen,” zei ik behulpzaam. Maar op zoiets werd niet gerekend. Terwijl de huiszoeking in volle actie was, kreeg ik een telefoontje van de secretaresse van de grote baas. “Mijnheer Werner Dupont, u spreekt met de secretaresse van de grote baas. Ik moet u spijtig genoeg mededelen dat u vanaf nu niet meer welkom bent in om het even welke afdeling van onze firma. Dag, mijnheer Werner Dupont.”

Nu leek het alsof mijn hart voor de tweede keer stil bleef staan. Terwijl die schildknappen heel mijn huis overhoop aan het halen waren, op zoek naar, wat achteraf bleek, twee zakken Knauf en nog wat bouw materiaal, had mijn grote baas nog eens extra aan mij gedacht. Dat was de druppel die de emmer deed overlopen.

De onderzoeksrechter leek voldaan. Hij had weer eens op de eerste rij kunnen staan. Meer hoefde niet. “Niets gevonden, onderzoeksrechter?” Hij bekeek mij met een triomfantelijke blik. “Ieder onderzoek en zeker iedere huiszoeking is nuttig.”

“Natuurlijk, meneer de onderzoeksrechter. En natuurlijk kan bij dit soort onderzoeken geen procedurefout gemaakt worden. “Is er wettelijk ook een schadevergoeding voorzien voor vernederingen als gevolg van die handelingen? Betichtingen die niet hard kunnen gemaakt worden, laten toch alleen maar wonder na.”

“Wij zijn klaar. U kunt terug beschikken, mijnheer Bruno Dupont.” En zoals ze gekomen waren, verdwenen ze ook.

Ik de kranten stond de volgende dag dat een directeur van een grote keten van hobbywinkels op non actief gezet was wegens administratieve onregelmatigheden.

Mijn kinderen en mijn vrouw Els waren diep onder de indruk. Wat had papa nu weer gedaan. Ik had het gevoel dat ik alleen stond. Waarop geloofde men mij niet.

De komende dagen waren als een echte hel voor mij. Ik was een dief, een dief die oneindig veel gereedschap en bouw materiaal gestolen had.

Het duurde wel enkele weken alvorens de toestand genormaliseerd werd. Het was Eric, de vroegere plaatsvervangende directeur, die mij de das omgedaan had. Maar, het bleek achteraf dat hij die zakken Knauf gestolen had en gereedschap in geopende zakken met dit goede verborgen had.

Twee dagen nadat alles in de kranten gestaan had, kreeg ik een telefoontje van de secretaresse van de grote baas van de keten. “Mijnheer Bruno Dupont, u kunt vanaf morgen uw functie opnieuw opnemen. Dag meneer!”

Weer een steek dwars door mijn hart. Dit had toch anders gemoeten. Al behoort verontschuldigen niet meer tot de moderne relaties, ik had anders verwacht. Nu nam ik een beslissing, die ik pas later zou mededelen. Maar eerst moest ik mijn gram halen. Ik was geen dief! Geen dief!

Ondanks alles was ik even voor acht uur op de parking, maar bleef in mijn auto zitten. Luisteren naar een lokale zender. Ook de auto van de grote baas kwam discreet aangereden en ook hij bleef in de auto zitten. Even voor acht uur stapten zijn twee bodyguards uit en bleven voor de toegangspoort staan. Ik nam mijn aktentas met mijn twee boterhammetjes voor de middag en stapte naar de toegangsdeur. Eric zag me komen. “Jij bent hier niet meer welkom,” klonk zijn stem krachtig als een overwinnaar. De grote baas stapte uit en iedereen aan de toegangspoort maakte plaats. “Eric, jij bent een dief. Jij hebt enkele zakken Knauf en wat klein gereedschap gewoon meegenomen zonder te betalen. En dat is toch niet de eerste keer dat dit gebeurt. In totaal maar een zeer beperkt bedrag en de moeite niet om over te praten.

Het gaat hier niet over het bedrag maar om de handeling die we niet kunnen goedkeuren. En een collega beschuldigen is heel erg. Het is om iemand zijn leven te breken. Kom aan zeg!”

Zodra ik wist wat er in de kranten gestaan had en hoe het vervolg van deze aantijgingen zou kunnen verlopen, had ik bij de lokale politie een klacht wegens eerroof ingediend. Dat was dan ook de reden waarom twee politieagenten Eric kwamen ondervragen. Voor Eric zou er nog een staartje aan deze situatie komen.

Eric werd de volgende week ontslagen. En ik zou alles terug in de plooi moeten laten vallen. Met het personeel had ik geen probleem. En met de klanten verliep alles zeer vlot. Wel jammer dat mijn naam zo dikwijls over de tongen was gegaan.

Omdat de directie, volgens mijn aanvoelen, mij niet voldoende gesteund had en vooral niet voldoende in mij geloofd had, nam ik twee weken later ontslag. De oude baas was (schijnbaar, tenminste) ontgoocheld. Ik was als zijn eigen zoon. Iemand die van hem alles kon krijgen om carrière te maken. En nu zo.

Ik bleef twee weken zonder werk en dan werd ik opgenomen in de directie van een concurrerende keten van hobby materiaal. Daar werd niet over diploma's gepraat. De chef van het personeel liet me mijn uitleg doen en geloofde meteen in mij. Voor mij was het alsof ik een nieuw leven begon. Spanning en stress verdwenen. Ik had plots meer vrije tijd. Als ik nu eens ging leren piano spelen, dacht ik. Wat zeg je? Piano spelen? Ja, ik had dat vroeger ook nog eens gedaan, of toch ten minste een tijdje les gevolgd. Maar er waren nog te veel technische problemen die ik moest overwinnen.

Van iemand van de familie kreeg ik een oude piano, gewoon maar om te gebruiken. Als ik al wat kon dan zou ik misschien wel iets nieuws kopen.

In de muziekschool van Heist-op-den-Berg kon ik komen leren. En na enkele weken kon ik al aardig tokkelen. Ik kon de noten lezen en koos ook de juiste witte noten. Die zwarte toetsen en die stomme akkoorden, het tempo en nog zoveel moest nog aan bod komen. Het was veel moeilijker dan ik dacht. Maar ook dat zou ik wel onder de knie krijgen.

Velen beginnen er aan, aan piano spelen, bedoel ik. Maar niet iedereen lukt het. Wonderbaar. Op een zekere dag scheen het alsof ik opeens het talent had om door te breken. Mijn vingers vlogen over de toetsen en zelfs die zwarte vormden geen probleem meer. De lerares keek verwonderd naar mij en ze knikte meermaals. Dat was het! Maar ik leerde piano spelen gewoon maar omdat ik dat leuk vond en voor niets anders. In de school van Anne, mijn oudste dochter, vroeg men mij om tijdens het schoolfeest de zangers te begeleiden. Ik moest neen zeggen, gewoon omdat ik dat niet kon. Begeleiden is meer dan maar piano spelen. Zo goed was ik nu ook weer niet.

Toen Els haar derde cd uitkwam vormde ze met enkele muzikanten een groepje en traden zij veel op voor verenigingen en gepensioneerden. Ze werd geweldig populair.

De roem steeg waarschijnlijk naar haar hoofd. Ze keek niet meer naar haar twee kinderen om en was altijd maar met haar muziek bezig.

De meisjes vonden dat jammer. Kinderen van 10, 12 jaar hebben een zorgzame mama nodig. Regelmatig waren er kleine wrijvingen tussen Els en mij over die toestanden.

Op zeker moment moet het voor Els te veel geweest zijn. En een briefje op de ontbijttafel maakte meteen duidelijk dat ze zoveel nood had aan haar muzikale carrière dat ze het niet meer zag zitten om ook nog voor ons te zorgen. Ze wilde een tijdje bij de techniekers, twee vrouwen, gaan inwonen. Om te bezinnen en om na te denken. Ze was tegen stress en daarom.

De kinderen waren diepongelukkig. Vooral Olga weende veel. Anne kon er al een beetje mee leven. Ze had het zien aankomen. Alleen: wie zou nu met haar een nieuwe bh gaan kopen? En van die mooie onderbroekjes? Kon moeke dat? Ja, zeker, moeke, mijn mama kon dat. Zij had nooit van die mooie dingen gedragen, alleen bh's en ander ondergoed dat functioneel was, maar als ze de kinderen hun ogen zag blinken dan moest ze niet meer nadenken. En centen was geen probleem.

En zo organiseerden wij ons zonder Els, al voelde iedereen dat er een leegte bleef. Een mama is onvervangbaar.

Ik dacht morgen staat die er terug. Ze kan niet zonder haar kinderen. En ze kan niet zonder mij. Maar het verliep helemaal anders. Een cynisch trekje misschien? Of was ze het echt beu om met ons samen een gezin te vormen?

Toen ik 47 jaar was overleed nonkel Louis, een man waarvan ik ontzettend veel gehouden heb, altijd.

Maar over zijn overlijden vertelde ik reeds.

Blijft de vraag: waarom moet een mens waarvan je houdt doodgaan? En is er na de dood nog wel iets. Een droom of een nachtmerrie.

Mijn twee kinderen volgden ook lessen aan de muziekacademie van Heist. Piano en blokfluit voor Anne en piano en gitaar voor Olga.

Dat een lerares opmerkte dat ze de talenten van hun vader hadden en zij dat fier tegen mij zegden, maakte me blij. Dan toch een lichtpuntje in deze duistere tijden.

Ik had de gewoonte om na het werk met twee afdelingsverantwoordelijken een pintje te gaan drinken in een cafeetje op de weg naar huis. Zo kwam ik op een verloren moment Tanja tegen. Ze was blij mij te zien en eigenlijk nog niets veranderd. Sommige mensen veranderen niet veel met de jaren. Wel hier en daar een paar rimpeltjes die geen aandacht trekken.

Ze was niet getrouwd, nooit getrouwd geweest. Ja, ze had mijn kinderen al enkele keren gezien in de muziekacademie. Met Olga had ze al eens een lang gesprek gehad. Nog niet zo lang geleden. Een flinke meid. Ze gaat voor dokter studeren. Jammer dat Els zo veel met zichzelf bezig is. Zou je ze nog terug willen? “De kinderen misschien wel, maar ik, neen, ik niet meer. Ik heb mijn werk en mijn piano. Mijn ouders die al héél oud zijn en mijn kinderen die precies iedere dag groeien en meer openbloeien.”

“Jammer dat wij nooit korter bij elkaar gekomen zijn. Echt, Bruno, het is toch Bruno, niet? Echt ik voelde veel voor jou. Wij hadden een rustig gezinnetje kunnen vormen. Ik lekkere dingen koken en jij de afwas doen, niet?”

Mijn broer was niet voor jou en plaagde mij altijd. Jij was voor hem een soort veredelde boer. Iemand die ergens werkt maar niet kan vergeten dat hij van boerenafkomst is, al vind ik dat daar niets mis aan is. Al weet ik dat jij nooit iets met de boerenstiel te maken had. Zo beïnvloed de ene mens de andere. En de jaren gaan voorbij. Maar ik beklag het mij niet. Ik werk in een rusthuis in Berlaar en heb veel voldoening van de vriendschap van die oudere mensen. Ik vind het fantastisch dat zij iedere morgen kunnen genieten van een nieuwe dag, dat misschien hun laatste kan zijn. Genieten van een stukje leven dat extra is gegeven. Blij zijn en vreugde uitstralen is wonderbaar.”

Ze dronk haar glas ineens leeg en ze gaf mij een hand. Ik keek in haar ogen en zag een traan blinken. “Bruno, ook is het niets tussen ons geworden, we blijven toch vrienden, niet?”

Ik kuste haar met veel genegenheid en nam haar beide handen vast. “Tanja, jij blijft mijn zuster voor het leven. Kom gerust maar eens af. Dan kunnen we regelmatig bijpraten.”

“Bruno, de zaken zijn nu jammerlijk anders gelopen. Ik zal je zeker komen bezoeken. Ik zie je kinderen op de muziekschool. Maar weet je wat: ik zou echt graag hebben dat het tussen

jou en Els terug goed komt. Ik zal er voor bidden. Els is nu eenmaal de moeder van jouw kinderen. En je hebt flinke kinderen, Bruno!” Ze gaf me nog vluchtig een kus en verdween tussen het volk dat naar de bus stond te wachten. Tanja.

Omdat er een beroemde zangeres kwam, volgens de voorzitter van OKRA, die in de buurt woonde, wilde ik wel eens naar de vergadering komen. Eerst was er een modest etentje: kip met appelconfituur met brood. Eenvoudig, maar lekker.

Even voordat de zangeres moest optreden kondigde de voorzitter, een pronte vrouw, aan dat er een klein probleempje was. De pianist die de beroemde zangeres moest begeleiden, was ziek geworden. “Ja,” zei de voorzitter. “Ik ken dat allemaal met die artiesten. Ze kunnen op een ander meer verdienen en laten dan die gepensioneerden van de Hei maar aan hun lot over. Maar we laten ons niet doen, beste mensen! We zijn toch van de Hei zeker?” Geweldig applaus vanuit de zaal. “Als we nu eens iemand van ons eigen publiek vragen, en die wil dat gratis doen, dan kan ik van dat verschil in de prijs een drankje betalen. Het mag dan zelfs een trappist van Westmalle zijn of een Duvel, wat denken jullie?” Geweldig applaus.

Even later stond ze achter mijn stoel. “Bruno, weet ge nog dat ik je vorig jaar twee keer een pak prij gegeven heb, en van die lange smalle schorseneren, en van die afgevallen peren, dubbele fluppen? Eigenlijk noemen die peren Beurré de Mérode, maar dat is toch hetzelfde?” Ik begreep de voorzitter niet. “Wat heeft die prij met die zangeres te maken?”

“Niets. Jij gaat nu als compensatie die pianist vervangen. Als ge er eens naastklopt dan zullen we niet met je lachen. Als we ons extra pintje maar krijgen!” En iedereen lachte. Twee dikbuikige mannen die in mijn buurt zaten trokken me mee naar het podium. Er was meteen applaus. Het pak partituren lag al klaar. Ik zat nog maar net achter de piano en had enkele toetsen gestreeld of daar kwam de beroemde zangeres. Elsie Pelsie. Ik schrok mij bijna dood. Ze keek niet naar mij. Maar ontving het applaus van de zaal. Ik gluurde tussen de haren van mijn wimpers en zag een bijna blote Els. Maar geen rimpels. Je hebt zo van die mensen die met de jaren mooier worden. Verdomme, die moet wel lef hebben, dacht ik. Ze was nu al enkele jaren van mij weg en eigenlijk waren we nog getrouwd, maar wat maakt dat uit?

Het eerste lied was niet mijn beste pianospel. Het Plantertje (zie achteraan) was een van de mooiste liederen van Elsie Pelsie. Maar na het tweede lied begon het te vloten. Nadien werd ik ruim gesteund door het meezingende publiek. Heerlijk was dat. En toch...

Na het optreden kreeg ik een klinkende zoen van de zangeres en riep iedereen, met de pint of cola in de hand Santé tegen mij. En ook dat was heerlijk.

Ik ben vroeg naar huis gegaan. Ik wilde Els niet ontmoeten.

“Onze Bruno wordt morgen vijftig jaar. Waar is de tijd dat ik zelf mijn plechtige communie deed. En dat Bruno als een bleterke op mijne schoot lag. Maar kleine kinderen worden groot. En toen hij trouwde dacht ik dat het ook voor het leven was. Tegenwoordig echter is het maar voor enkele jaren, meestal. In het beste geval wat kinderen maken, schone kleedjes kopen en een stapje in de wereld zetten. En de pijn van het scheiden voor ex-partners en kleine kinderen telt precies niet meer mee. Of voelt men geen pijn meer omdat men cool is? Wat de grootouders voelen en voor een blijvend verdriet zorgt, telt ook niet meer mee. Waarom trouwen mensen nog? Om het samenwonen te legaliseren? Om als vrije vogeltjes rond de dakgoot te kunnen fladderen? En plots met wat wind in de pluimen weg te waaien of om weg te vliegen? Naar een bestemming die men nog niet kent. Als er maar gevlogen wordt. Vlieg vogeltjes, vlieg. Van waar je komt, waar je naartoe vliegt, is niet belangrijk.” Mijn mama

keek naar mij. “Ge hebt het niet getroffen met die zangeres, Bruno. Een vrouw moet soep kunnen koken, Bruno. En dat kon ze toch nog niet?”

“Toen wij trouwden, was ze nog geen zangeres, mama. En jij bracht altijd potjes soep naar ons, mama. Jouw vermaarde groentesoep met balletjes, weet je het nog?”

“Maar ze kon toen toch al zingen en voor koken had ze geen belangstelling.”

Nadat mama mij de levieten gelezen had, gaf ze mij een stevige zoen op mijn linkerwang. Ze wordt oud, mijn mama. En papa zit meestal in de zetel boeken te lezen. Vroeger nog oude exemplaren van Annie Hans en schrijvers van die tijd. August Schnieders, was er ook bij. Tegenwoordig leest hij meestal vertalingen. Hij vindt de Vlaamse schrijvers maar niks. Trouwens: bij die Engelse schrijvers valt hij meestal in slaap, na een tijdje.

Op een avond, ik was naar blokken aan het kijken, een programma dat toen voor het eerst op antenne kwam en meteen mijn sympathie kreeg, komt de voorzitter van de gepensioneerden binnen. “Madam prij, “ lachte ik. “Nee, “ zei ze. “Ik breng iets anders mee dan prij.” En meteen zag ik Els staan. “Mogen we binnen komen? “vroeg de voorzitter van de gepensioneerden. “Bruno, ik wil terugkomen.”

Ik schrok. Toch was ik aangenaam verrast. “Als ik maar geen cd’s moet verkopen, “lachte ik. En ik verschoot van mijn eigen. Wat zei ik nu? Wat ze zo welkom? Zij heeft mij jaren in de steek gelaten en nu zou ik ze zo maar binnen laten en dan nog lachen ook.

Die avond, wanneer de twee vrouwen weg waren en het huis weer zijn eigen reuk had overwonnen, zat ik in de oude zetel. Ik was blij en tevens had ik een raar gevoel. Na al die jaren, was het nog wel nodig? En wie had er baat bij.

Het was al laat wanneer de kinderen van een Chiroactiviteit thuiskwamen en riepen dat ze meteen gingen slapen.

Een half uurtje later strompelde ik de trap op en opende traag de kamerdeur. Er stonden twee bedden op die kamer, maar meestal sliepen ze samen in het eerste bed een groot oud meubel, maar dat in de winter heerlijk warm was.

“Wat is er, papa, “vroeg Olga, de jongste.

“Ik weet niet hoe ik het moet zeggen, kinderen, maar Els komt terug.”

Even was het stil. Dan vlogen lakens en dekens in het rond en trok Olga Anne mee recht.

“Hoera, we hebben terug een mama. En ik denk dat ze lekkere pudding kan maken.”

De kinderen weenden van blijdschap en omhelsden mekaar en vlogen mij om de hals. Even later strompelde ik van vreugde de trap af. Ik weende van blijdschap. Als Els terug kwam dan zou er een nieuwe episode van mijn leven beginnen. Op je vijftigste hertrouwen slaat toch een mijlpaal in je leven. Maar ieder jaar, iedere dag is goed om terug te beginnen.

Vijftig jaar. Geboren op een maandagnamiddag. Zo rond twee uur. Thuis geboren. Ons vader wilde niet anders, al kon het toen al perfect. Hij had geen vertrouwen in dat fabriekske waar kinderen geboren worden. Vijf of zes per dag en ze moeten zich maar eens missen en dan heb ik een ander kindje. Ik wil mijn eigen bloed hebben, geen missing die misschien nooit opgemerkt wordt.

Toch heeft mijn mama veel pijn gehad, bij mijn geboorte. Als je een smal bekken hebt dan kan dat meestal niet zonder pijn en miserie. Maar mijn papa had een dot watte en een flesje 4711 in de hand. Zo vertelde mama dat jaren later.

Als ik terug denk aan mijn voorbije leven dan heb ik gemengde gevoelens. Pijn en verdriet. Vreugde en blijheid. Maar was het wel de moeite?

Eigenlijk is het leven toch een beetje mismaakt. Dat er verdriet bestaat en miserie dat moeten we aanvaarden, maar eens men zijn deel gehad heeft, zou er toch wel wat vreugde mogen komen. Vreugde met een zekere bestendigheid. Vreugde soms op een laag pitje, maar toch vreugde. En dan bij tussenpozen, maar regelmatig de opperste vreugde.

De tijd dat we hier mogen rondlopen, zou er toch vreugde en geluk mogen zijn voor ons. Niet rijkdom en oneindig geluk, maar vreugde die steeds sterker wordt naargelang je ouder wordt. Neen, het is een klein beetje mismaakt, het leven van een mens hier op aarde. Je droomt en droomt en opeens als koren met een zeis, wordt alles weggemaaid. Je dromen kunnen blijven maar het is als een waterplant die geen grond meer voelt.

En dat leven hierna. Dat fameus leven na de dood. De hemel. Ach! Als het hier op aarde niet lukt dan zal het ons later wel duizendvoudig in de armen geworden worden. Dat kan toch niet! Geluk is rekening gehouden met je mogelijkheden, talenten zoals je wilt, een levenswandel aannemen, leren leven volgens die situatie en genieten van geurige bloemen en kleine toevalligheden.

De hemel? Ja, daarin geloof ik. Maar stel je daarvan niet te veel voor. Een van mijn buurmannen die een tijdje geleden overleed, was al jaren aan het vertellen dat hij toch wel graag een gecapitonneerde zetel zou willen krijgen. Zo eentje die goed is voor de rug en de nek. En als het kon, maar dat moest nu echt niet: een voetbankje met rode vloer.

Voor mij is de hemel een plaats, of iets, waar men naar kan trachten, verlangen zonder er recht op te hebben, maar toch intens naar verlangen. Geen pijn en geschreeuw om dit afscheid hier om in het luchtledige te vallen.

Ik ben eigenlijk een beetje bang voor de dood. Vooral voor het onbekende. Toch hoop ik nog lang te mogen leven. Goed, 50 jaar is wel even over de helft, maar er komen nog vele en lange gelukkige jaren. Geluk als ik aan de kinderen en kleinkinderen denk. Ze zullen zich weren en laten gelden. Ze zullen in hun drang naar een gelukkig leven een plaatsje willen veroveren.

Carrière maken is belangrijk, maar niet het belangrijkste. Liefde ervaren en van de liefde leren leven. Mooie en minder mooie momenten.

O, lieve mensen, kon ik nog maar vele jaren leven. Samen zijn met jullie allemaal. Samen genieten van vreugde en geluk, hier op onze hemel, onze aarde.

Morgen begin in aan mijn eenenvijftigste jaar. Willen we samen, ieder moment, naar geluk zoeken?

Dank voor uw aandacht.

Frans Busschots, 7 december 2014

Het plantertje

muziek: Ludo Adams
tekst: Frans Busschots

Boom-pje groot, plan-ter-tje dood zegt een spreek-woord maar plan-ter-tje leeft voort

in de vruch-ten die boom-pje voort-brengt ie-der jaar op - nieuw. O - pa plant-te een tak-je

en dat werd een mooi boom - pje dat ve - le wal - no-ten droeg — die wij graag al-leen

kraak-ten. Lek-ker-e wal - no-ten leuk! Dank u wel o-pa heer-lijk! Hij plant-te bo-men,

bloe-men, sier-strui-ken en heest - er - tjes — en leg - de lust - ho-ven aan. — Toen

hij te-rug-keek zag hij dat al-les tij-de-lijk was, ij-del en ver - gank-'lijk Men-sen den-ken soms

dat wat glanst en blinkt be-lang - rijk is — en de-tails op de eer - ste plaats ko -

men te schit-ter - en. Al - leen de le-vens waar-den leid - en ons le-ven mor-gen.

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It consists of nine staves of music. The lyrics are printed below the notes. There are three first endings (marked '1.') and three second endings (marked '2.'). The score ends with a double bar line and repeat dots.

copyright: Ludo Adams